

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3056/23
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужиоца "ОТР банка Србија" а.д. Нови Сад, Трг слободе 5, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог Сада, Грчкошколска 1, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Драган Живковић, адвокат из Ваљева, Кнез Михајлова 5, ради дуга, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Ваљеву П 1988/21 од 22.8.2022. године, у седници већа одржаној дана 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Основног суда у Ваљеву П 1988/21 од 22.8.2022. године, у ставу другом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена АА из ..., да тужиоцу "ОТР банка Србија" а.д. Нови Сад, исплати износ од 501.513,28 динара, са законском затезном каматом на износ од 254.591,9 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења, док се тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 16.804,35 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате и тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 230.117,03 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате **ОДБИЈАЈУ**, као неосновани.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Основног суда у Ваљеву П 1988/21 од 22.8.2022. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена АА из ..., да тужиоцу "ОТР банка Србија" а.д. Нови Сад, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 169.130,26 динара, у року до 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац "ОТР банка Србија" а.д. Нови Сад, да туженој АА из ..., на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 9.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

Образложење

3056/23

Пресудом Основног суда у Ваљеу П 1988/21 од 22.8.2022. године, ставом првим изреке, укинута је у целини решење о извршењу И Ив 274/20 од 7.12.2020. године Основног суда у Ваљеу. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу, на основу Уговора о кредиту по MasterCard кредитној картици број ... од 16.3.2010. године, исплати износ од 501.513,28 динара са законском затезном каматом од 7.12.2019. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу плати преко досуђеног у ставу другом изреке, па до тражених 908.215,01 динара, са законском затезном каматом од 7.12.2019. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове спора у износу од 169.396,00 динара.

Против наведене пресуде, одлука садржаних у ставу другом и четвртм изреке, тужена је благовремено изјавила жалбу, из свих разлога прописаних чланом 373. став 1. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се ожалбена одлука морала укинути. Осим тога, супротно схватању израженом у жалби, првостепена пресуда не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, пошто нема недостатака због којих се не би могла испитати. Изрека пресуде је размљива, не противречи ни сама себи ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин, а недвосмислено произлази из изведених доказа и целокупног стања у списима.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су 16.3.2010. године закључили Уговор о кредиту по MasterCard standard кредитној картици бр. ... Предмет уговора је револвинг кредит по MasterCard Standard кредитној картици, који банка одобрава кориснику у износу од 200.000,00 динара. Чланом 2. уговорено је да се картица издаје на рок од 3 године од дана издавања. Чланом 4. уговора предвиђено је да се одобрена средстава кредита могу користити само путем картице и за рефинансирање кредита, односно картица се може користити за плаћање роба и услуга, за подизање готовине до висине расположивих средстава на рачуну корисника, који је отворена на основу овог уговора. Чланом 5. уговорено је да је корисник обавезан да банци, на средства кредита у коришћењу, плаћања камату која је променљива и на дан закључења уговора износи 2.09% месечно, да се обрачун камате врши применом конформне методе на бази календарског броја дана у месецу, а ефективна каматна стопа на дан закључења овог уговора износи 28,17% годишње. Чланом 8. уговора тужена се обавезала за плаћање накнаде за услуге које банка пружа кориснику, а чланом 10. су уговорили да у случају да корисник пропусти накнадни рок за испуњење доспелих обавеза утврђених овим уговором, обрачунава се једнкратна провизија за прекорачење рока за измирење обавеза у износу од 1% доспелих а неисплаћених обавеза, а најмање 150 РСД и уговорена камата за недозвољено кашњење у испуњењу обавеза по стопи од

3056/23

5% месечно, на износ доспелих обавеза од протекла рока за испуњење доспелих обавеза, до дана исплате. Тужена је као средство обезбеђења и испуњења предала банци меницу ... са клаузулом без протеста и уговором се обавезала да уколико не испуни било коју обавезу из уговора, да банка има право да изврши наплату својих потраживања активирањем средства обезбеђења, без обавезе да о томе обавести корисника. Банка је 03.12.2020. године поднела предлог за извршење на основу веродостојне исправе-менице, а 07.12.2020. године је донето решење о извршењу Иив 274/20, којим је одређено предложено извршење у износу од 908.215,01 динара, са законском затезном каматом од 7.12.2019. године и одмерени трошкови тужиоца у износу од 29.379,00 динара. Одлучујући о приговору извршног дужника од 20.1.2021. године, првостепени суд је донео решење Ипв Ив 6/21 од 11.2.2021. године, којим је констатовао да ће се поступак наставити као парнични поступак поводом приговора против платног налога. Из налаза и мишљења вештака економске струке Зорана Емрековића од 6.10.2021. године, утврђено је да је вештак извршио обрачун дуга у две варијанте, у првој је обрачун дуга приказо применом уговорене каматне стопе током целог посматраног периода, како је то применила банка. У другој варијанти, коју је прихватио првостепени суд, извршен је обрачун дуга након 18.3.2013. године – дан престанка важења уговорне обавезе, уз примену камате за доцњу у висини законске затезне камате. На дан 16.03.2013. године, као дана престанка важења уговорне обавезе, тужена је имала у коришћењу средства у износу од 271.396,24 динара. Структура исказаног дуга на дан 06.12.2019. године (датум обухваћен тужбеним захтевом) обухвата главницу у износу од 194.123,07 динара, редовну камату у износу од 58.468,83 динара, затезну камату у износу од 16.804,35 динара обрачунату до 16.03.2013. године (до истека периода важења картице), накнаду – провизију у износу од 2.000,00 динара и законску затезну камату у износу од 230.117,03 динара (обрачунату од 16.03.2013. године до 06.12.2019. године на износ главног дуга и уговорене камате), што даје укупан дуг у износу од 501.513,28 динара. Дана 14.07.2012. године извршена је последња уплата од стране тужене у износу од 4.000,00 динара. Из приложене менице од 16.03.2010. године утврђено је да је укупна обавеза доспела 6.12.2019. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је ценећи приговор застарелости нашао да је исти неоснован, сходно одредби члана 371. Закона о облигационим односима-ЗОО, имајући у виду да је дана 14.7.2012. године извршена последња уплата од стране тужене, а предлог за извршење је поднет 3.12.2020. године, те у конкретном случају није протекло рок од 10 година.

Одлучујући о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је тзакључио да је тужбени захтев делимично основан, и обавезао тужену да тужиоцу исплати износ од 501.513,28 динара. Висина дуга је утврђена на основу друге варијанте налаза и мишљења вештака, с обзиром да је вештак обрачунао износ главног дуга, увећаног за редовну камату, обрачунату на дан уласка тужене у недозвољено прекорачење, а од момента када је уговор истекао 16.03.2013. године, обрачуната је законска затезна камата методом пропорционалног обрачуна. По налажењу суда, обрачун је извршен у складу са Уговором закљученим између странака и уговореним каматним стопама, а имајући у виду да је уговор престао да важи по истеку 3 године од дана закључења уговора и стању дуга обрачунатог на дан проглашења потраживања доспелим (06.12.2019. године).

3056/23

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа у смислу члана 8. Наводима жалбе тужене не указује се на конкретне пропусте у чињеничном утврђењу, већ се оспорава правилност материјалног права.

Полазећи од правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно прихватио другу варијанту налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке и исказану структуру неисплаћеног дуга по основу уговора о кредитној картици. Међутим, првостепени суд је погрешно применио одредбе материјалног права о законској затезној камати, приликом утврђивања укупне висине потраживања тужиоца.

Према члану 1065. ЗОО, уговором о кредиту, банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређен износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без намене, а корисник кредита се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. У члану 279. ЗОО прописано је да на доспелу, а неисплаћену уговорену или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата, изузев када је то законом одређено. Могуће је и одступање од правила забране наплаћивања камате на камату, као што је то прописано чланом 400. став 3. ЗОО, према којој се одредбе претходних ставова (о забрани обрачунавања камате на камату) не односе на кредитно пословање банака и других банкарских организација. Банка има право да на основу члана 400. став 3. ЗОО, врши обрачун камате на камату. Банка може, када је то предвиђено уговором, обрачунати доспелу, уговорену камату до утужења и захтевати исплату законске затезне камате обрачунате на износ углавничене камате, као и уговорну камату обрачунати на главни дуг, уколико је та камата виша од стопе законске затезне камате.

Тужиоцу, сагласно закљученом уговору између странака и одредби члана 1065. и 400. став 3. ЗОО, припада право поред главнице, и на исплату уговорене камате као цене кредита, провизије, као и законске затезне камате на износе доспеле уговорене камате, главнице и провизије. У кредитном пословању банака дозвољено је обрачунавање законске затезне камате на износ дуга по кредиту, који чине главница, уговорена камата и провизија, али није дозвољено да се на тако обрачунату законску камату опет обрачунава законска затезна камата, сходно члану 279. ЗОО. Имајући у виду наведено, по налажењу овог суда, тужиоцу, у складу са одредбом члана 277. ЗОО припада право на исплату укупног дуга у висини од 501.513,28 динара (који чини главница у износу од 194.123,07 динара, редовна камата у износу од 58.468,83 динара, затезна камата у износу од 16.804,35 динара обрачуната до 16.3.2013. године, провизија у износу од 2.000,00 динара и законска затезна камата у износу од 230.117,03 динара обрачуната од 16.03.2013. године до 06.12.2019. године на износ главног дуга и уговорене камате), као и законска затезна камата на износ главног дуга у износу од 254.591,9 динара (главница од 194.123,07 динара, уговорена камата од 58.468,83 динара и провизија од 2.000,00 динара) од 7.12.2019. године као следећег дана од дана када је дуговање уписано у меницу и обрачунато вештачењем, до коначне исплате, док му на износ доспеле обрачунате, а неисплаћене законске затезне камате у висини од 230.117,03 динара (обрачунате од 16.3.2013. године до 6.12.2019. године на износ главног дуга и уговорене камате), сходно одредби члана 279. став 1. ЗОО, то право не припада. Исто тако, у складу са наведеним, тужиоцу не припада ни законска затезна

3056/23

камата на износ од 16.804,35 динара (обрачунате законске затезне камате до 16.3.2013. године као дана истека кредитне картице) од 07.12.2019. године до коначне исплате.

Имајући у виду изложено, да уговор о револвинг кредиту по Мастеркард Стандард кредитној картици има обележје кредитног пословања банака, јер банка на тај начин кредитира клијента – власника кредитне картице, и има право да зарачунава уговорену камату, провизију за извршене услуге које су обухваћене уговором, те да ово своје потраживање банка уписује у своју корист уколико између уговорних страна није другачије уговорено, другостепени суд је применом одредби члана 1065. и 400. став 3. ЗОО, преиначио првостепену пресуду и обавезао тужену да на име дуга исплати тужиоцу износ од 501.513,28 динара, са законском затезном каматом на износ од 254.591,9 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате, док је тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 16.804,35 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате и тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 230.117,03 динара од 07.12.2019. године до коначне исплате одбио као неосноване.

Неосновано се жалбом тужене истиче да је потраживање тужиоца застарело с обзиром на то је да је тужена у току поступка оспорила да је извршила спорно плаћање дана 14.7.2012. године, којим је прекинут рок застарелости и на наведене околности предложила допуну економско-финансијског вештачења, који предлог је првостепени суд одбио. Наиме, правилно је првостепени суд ценио истакнути приговор застарелости потраживања и закључио да исти није основан, јер се у конкретном случају на банкарски уговор о кредиту, закључен у смислу одредбе члана 1065. ЗОО, примењује општи рок застарелости потраживања од 10 година из члана 371. ЗОО. Међутим, супротно становишту првостепеног суда, приликом оцене приговора застарелости није од утицаја извршена последња уплата од стране тужене (14.7.2012. године), већ када је потраживање тужиоца доспело. Како је уговор закључен између странака истекао 16.03.2013. године а потраживање тужиоца у конкретном случају доспело на наплату 06.12.2019. године када је банка прогласила потраживање доспелим и покренула извршни поступак на основу менице, а тужба поднета 3.12.2020. године, то је тужба поднета пре истека рока застарелости из члана 371. ЗОО, па је без утицаја жалбено указивање да тужена није извршила последњу уплату 14.7.2012. године, од када је првостепени суд рачунао прекид рока застарелости и поновни почетак застаревања. Сходно наведеном, правилно је првостепени суд одбио доказни предлог да одреди допунско вештачење, у складу са одредбом члана 270. ЗПП, налазећи да је налаз вештака јасан и потпун.

Без утицаја су жалбени наводи тужене да предметни спор представља менични спор, јер је исти покренут сходно правилима меничног поступка који је строго формалан, на основу менице као средства обезбеђења, да је у предметној меници наведено да је обавеза доспела 06.12.2019. године, па је сходно члану 37. Закона о меници тужилац морао меницу поднети на исплату на сам дан плаћања или у наредна два радна дана, а у конкретном случају предлог за извршење је поднет на наплату скоро годину дана од дана доспећа, из којих разлога тужилац изгубио право на наплату по меници. Правилно је првостепени суд приликом одлучивања о основаности тужбеног захтева ценио Уговор о кредиту од 16.3.2010. године, на основу кога је тужена преузела обавезу као дужник и засновала своју пасивну легитимацију у овом поступку. Чињеница да је поступак покренут предлогом за извршење од 03.12.2020. године на

основу веродостојне исправе-менице, не значи да се поступак не може водити по одредбама Закона о облигационим односима. Околност што је тужилац, као извршни поверилац, поступак за наплату потраживања из уговора о кредиту, покренуо подношењем веродостојне исправе (менице), не води закључку, супротно указивању у жалби, да се тај поступак мора и окончати по одредбама Закона о меници. Ово из разлога што између странака није закључен апстрактни правни посао, већ каузални (уговор о кредиту од 16.03.2010. године), где је меница само средство обезбеђења у случају неиспуњења обавезе из уговора, ово тим пре што је решење о извршењу Основног суда у Ваљеву И Ив 274/20 од 7.12.2020. године укинато у целини.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде, применом одредбе члана 394. тачка 4. ЗПП.

Међутим, у погледу одлуке о трошковима парничног поступка тужена жалбом основано оспорава донету одлуку. Наиме, странци која делимично успе у поступку, износ накнаде трошкова се одмерава према висини тужбеног захтева са којим је успела у парници, а што првостепени суд није правилно ценио када је образлагао да трошкове спора треба одмерити према процентуалном успеху тужиоца у односу на постављени захтев, па није ни правилно обрачунао накнаду трошкова. Тужиоцу су у смислу одредбе чл. 153, 154. у вези члана 163. ЗПП, досуђени трошкови сразмерно успеху у спору, за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 9.000,00 динара, заступање на 5 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, приступ адвоката на 3 неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, износ од 10.000,00 динара на име вештачења и трошкови таксе на тужбу и пресуду у износу од по 35.315,13 динара, што укупно износи 169.130,26 динара. Трошкови су одмерени применом Тарифе о наградама трошкова за рад адвоката ("Сл. гласник РС" бр.121/12), важеће у време доношења првостепене пресуде и Таксене тарифе, а према захтеву за накнаду трошкова које је тужилац определио. Тужиоцу не припада право на накнаду ПДВ обрачунатог за извршене адвокатске услуге. Да би тужиоцу био признат овај трошак, потребно је да је пуномоћник тужиоца у систему ПДВ и да је издао рачун за извршење адвокатских услуга, у смислу одредбе члана 42. Закона о порезу на додату вредност. Тужилац је током првостепеног поступка доставио доказ да је пуномоћник тужиоца у систему ПДВ, међутим тужилац у првостепеном поступку није доставио доказ да му је пуномоћник издао рачун за извршене адвокатске услуге са свим елементима предвиђеним одредбом члана 42. Закона о порезу на додату вредност, да би му на досуђен износ трошкова парничног поступка за извршене адвокатске услуге признали и трошкови ПДВ.

Другостепени суд је одлучио на основу члана 401. тачка 3. ЗПП, као у ставу другом изреке ове пресуде.

Одлуку у ставу трећем изреке, Апелациони суд у Београду је донео на основу члана 165. у вези чл. 153. и 154. ЗПП. Туженој су признати трошкови састава жалбе у висини од 1/2 накнаде у износу од 9.000,00 динара, имајући у виду да је тужена успела у поступку по жалби у погледу споредног потраживања.

**Председник већа – судија
Снежана Живковић, ср.**

7

3056/23

Гж

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**